

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN METİN ÜRETİMLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ**TEXT PRODUCTION OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS WITH REGARD TO VARIOUS VARIABLES***Kemal Zeki ZORBAZ***Burhan ÖZÇELİK*****Özet:**

Bu çalışmada, ortaokul öğrencilerinin 20 dakikalık süredeki metin üretimlerinin çeşitli değişkenler çerçevesinde ölçülmesi amaçlanmıştır. Nedensel karşılaştırma modelindeki bu araştırmanın örneklemini; Antakya'daki iki okulda öğrenim gören 817 ortaokul öğrencisi oluşturmuştur. Veriler analiz edilirken öğrencilerin oluşturdukları yazıların kelime olarak metin uzunlukları hesaplanmış ve kişisel bilgi formundaki değişkenlere göre öğrencilerin oluşturdukları metinlerin uzunluklarında farklılaşma olup olmadığına bakılmıştır. Araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır: 20 dakikalık sürede ortaokul öğrencilerinin % 40,5'inin 51 ilâ 100, % 32,4'ünün de 30 ilâ 50 kelimedenden oluşan metinler ürettikleri; kız öğrencilerin erkeklere göre daha uzun metinler oluşturdukları, metin uzunluğunun 5. sınıftan 7. sınıfa doğru düzenli bir biçimde arttığı, Türkçe dersinde akademik olarak daha başarılı olan öğrencilerin daha uzun metinler oluşturdukları belirlenmiştir. Bu çalışmada sosyoekonomik özelliklerin metin üretiminde farklılık oluşturduğu tespit edilmiştir. Buna göre babası üniversite veya lise mezunu olanların diğerlerine göre daha uzun metin oluşturduğu; babası memur olanların babası başka meslekten olanlara göre daha uzun metin oluşturduğu; ailesinin aylık ortalama geliri 1500 TL'den düşük olan öğrencilerin metin üretimlerinin, ailesinin aylık ortalama geliri 2501-4500 TL arasında olan öğrencilere göre anlamlı bir şekilde daha düşük olduğu ve 2501 TL ile 4500 TL arasında geliri olanlarda da gelir durumuna göre metin üretiminin arttığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Metin Üretimi, Türkçe Öğretimi, Ortaokul Öğrencileri.

Abstract:

This study aims to measure the text production (in 20 minutes) of secondary school students with regard to various variables. Study group of this causal-comparative research

* Yrd. Doç. Dr., Mustafa Kemal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü – Hatay
kemal_zeki@yahoo.com

** Yüksek lisans öğrencisi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı – Hatay burhan_881@hotmail.com

consisted of 817 secondary-school students attending two schools selected from Antakya district. When the data are analyzed, the lengths of the texts composed by the students are calculated and it is examined whether there is any differentiation in the lengths of the texts which the students has written according to the variables in personal information form. In the study the following conclusions are reached: In 20 minutes 40,5 % of secondary school students have produced 51-100-word text and 32,4 % of them 30-50-word text. It has determined that female students have written longer texts according to male students; text length has increased regularly toward 5 to 7 grade and students who are more successful in Turkish Language lesson can write longer texts. In this study, it has found that socio-economic difference of students have effect on their text production process. When the data are analyzed, the lengths of the texts composed by the students are calculated and it is examined whether there is any differentiation in the lengths of the texts which the students has written according to the variables in personal information form. According to this result, students whose father graduated from high school or university have composed longer texts; students whose father are civil servant have composed longer texts when compared with other professions; students whose family earn less than 1500 Turkish Liras per month have lower text production compared with students whose family earn 2501-4500 Turkish Liras per month. And it is determined that an increase in text production of students whose family have 2501-4500 Turkish Liras income per month.

Key words: Text Production, Turkish Language Teaching, Secondary School Students.

GİRİŞ

Yazma; duygu, düşünce ve bilgilerin düzenlenerek anlamlı bir yapı oluşturan birtakım sembollerle kâğıda veya başka bir yüzeye dökülmesi işlemidir. Vygotsky'e (1998, s.145-146) göre yazı yazma, bilinçli bir çaba ve çocuğun bilerek çözümleyici bir eyleme girişmesini gerektirir. Bu bilinçli ve çözümleyici zihinsel çaba sebebiyle yazmada kullanılan zihinsel işlemler, Güneş'in (2007, s.160) ifadesiyle, aynı zamanda "zihin yapısını düzenleyen işlemler"dir.

Yazma becerisi; çok yönlü, iç içe geçmiş alt becerileri gerektiren karmaşık bir dil becerisidir (Espin, Weissenburger ve Benson, 2004). Keçik ve Subaşı Uzun'a (2004, s.64) göre yazma, doğrudan metin oluşturmaya ve dilin yapısıyla ilgili kuralların uygulanmasına yönelik becerileri ve yazmanın diğer alt öğelerini gerektirmektedir.

İnsanlar, duygu, düşünce, istek, tasarım ve hayallerini başkalarına aktarmak, uzaktakilere duyurmak, gelecek nesillere ulaştırmak isterler ve bunun

için de yazıya başvururlar (Özbay, 2002, s.173). Göğüş'e (1978, s.169) göre yazılı anlatım etkinliğinin genel amacı, bireyin düşünce ve duygularını başkalarına bildirme yeteneği kazanmasıdır ve yazma eğitiminin temel ilkesi yazdırmaktır.

İlköğretim Türkçe Dersi 6-8.Sınıflar Öğretim Programı'nda (MEB, 2006, s.7) yazma becerisinin geliştirilmesiyle öğrencilerin; duygu, düşünce, hayal, tasarı ve izlenimlerini dilin imkânlarından yararlanarak ve yazılı anlatım kurallarına uygun şekilde anlatmaları, yazmayı kendini ifade etmede bir alışkanlığa dönüştürmeleri amaçlanmaktadır.

Gersten ve Baker'a (2001) göre iyi yazan öğrenciler; gerekli sözel becerilere, düşünceyi organize etme becerisine, o anki düşüncelerini belli bir düzene göre yazma kabiliyetine, uygun bir bilgi altyapısına ve yazma sürecinde kendilerine rehberlik edecek kendini izleme stratejilerini kullanma yeteneğine sahip olmalıdırlar.

Yazma becerisi, ilkokulda kazanım aşamasıyla başlar ve bu aşamada öğrenci, yazma ile ilgili temel bilgileri edinerek yazmayı öğrenir. Daha sonra yazma ile ilgili daha üst düzey becerileri edinmeye başlar. Akyol'a (2006, s.93) göre çocuğun yazma becerileri geliştikçe bilgiyi transfer etme, düşünceleri gözden geçirip düzenleme daha etkili bir şekilde yapılır ve bu durum daha üst düzey yazılı anlatımların ortaya çıkmasını sağlar. Güneş'in (2007, s.167), *akıcı yazma* aşaması olarak ifade ettiği bu aşamada öğrenci, zihnindekileri önemli bir kesinti ve tutukluk olmadan, Yıldırım ve Ateş'in (2010) ifadesiyle *hızlı, doğru ve okunaklı* bir şekilde yazabilmelidir.

İlkokulu bitiren öğrencilerin zihinlerinde tasarladıklarını akıcı bir biçimde yazmaları beklenir. Akıcı yazma, sadece düzgün bir şekilde ve hızlı yazmadan ibaret olan mekanik bir süreç değildir. Akıcı yazma kavramını *hızlı, doğru ve okunaklı yazmanın* ötesinde "Kişinin belli bir sürede, verilen bir konuyla ilgili düşüncelerini, zihninde yapılandırdıklarını, duygularını ya da zihninde oluşturduğu kurguyu *yazarak ifade etmesi.*" olarak anlamak gerekir.

Verilen konuyla ilgili düşünceleri açıklama, o konuyla ilgili içerik oluşturma *belli miktarda metin üretimini* gerekli kılmaktadır. Öğrencilerin *birim zamanda ürettikleri metinlerin uzunluğu* akıcı yazmanın önemli bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Akıcı yazmayla ilişkili olan *yazmanın mekanik yönüne* dair çeşitli çalışmalar (Akyol ve Duran, 2010; Temur, 2011; Temur, Aksoy ve Tabak, 2011; Temur, Aksoy ve Tabak, 2012) yapılmıştır. Ancak öğrencilerin metin üretimleriyle ilişkili oldukça az sayıda (Calp, 2014) çalışma mevcuttur.

İlkokul, ortaokul ve lisede sınıf düzeylerine göre, öğrencilerin ne kadarlık sürede ne kadar metin ürettikleri, birim sürede sınıf düzeyine göre ne kadar metin üretiminin normal olduğu ya da ne kadar metin üretiminin o düzeyde akıcı yazmanın göstergesi olduğu hakkında bilgi yoktur. Örnek olarak Güneş, (2000) sesli okuma için dakikada 240 kelime üst sınırını belirledikten sonra ortaokul düzeyi için sesli okuma hızlarını 5.sınıfta dakikada 140, 6.sınıfta dakikada 160, 7.sınıfta dakikada 180 ve 8.sınıfta dakikada 200 kelime şeklinde belirlemiştir. Ancak öğrencilerin yazılı metin üretimlerine ilişkin, benzer şekilde ortaya konmuş *düzye göstergeleri* yoktur.

Bu çalışmada, metnin içeriği dışta tutularak, ortaokul öğrencilerinin 20 dakikada ne kadar metin ürettiklerinin tespiti amaçlanmış ve ortaokul öğrencilerinin metin üretimlerinin çeşitli değişkenlere (cinsiyet, sınıf düzeyi, anne-babanın öğrenim durumu ve mesleği, ailenin ortalama aylık geliri, günlük tutma durumu, ders kitabı dışında son bir yılda okunan kitap sayısı, yazma etkinliği yapma durumu, Türkçe öğretmenin yazılı anlatım etkinliği yaptırma sıklığı ve Türkçe dersi akademik başarısına) göre farklılaşıp farklılaşmadığı belirlenmeye çalışılmıştır.

1. YÖNTEM

Model, Evren ve Örneklem

Nedensel karşılaştırma modelindeki bu araştırmanın evreni, Hatay ilinde öğrenim gören ortaokul öğrencileridir. Araştırma evrenine giren bütün öğrencilerden veri toplamak mümkün olmadığından örneklem alma yoluna gidilmiştir. Araştırmanın örneklemini, Antakya'da, rastgele seçilen iki ortaokuldan (Fatih Sultan Mehmet, Ayşe Fıtnat) basit seçkisiz örnekleme yoluyla seçilen 817 ortaokul öğrencisi oluşturmuştur. Aşağıdaki tabloda araştırmaya dâhil edilen okullar ve öğrenci sayıları yer almaktadır:

Tablo 1: Örneklemi Oluşturan Okullar ve Öğrenci Sayıları

			FSM	A.Fıtnat	TOPLAM
Sınıf	5. sınıf	N	101	101	202
		%	24,9	24,5	24,7
	6. sınıf	N	103	97	200
		%	25,4	23,5	24,5
	7. sınıf	N	101	105	206
		%	24,9	25,5	25,2
	8. sınıf	N	100	109	209
		%	24,7	26,5	25,6
Cinsiyet	Kız	N	202	217	419
		%	49,9	52,7	51,3
	Erkek	N	203	195	398
		%	50,1	47,3	48,7
TOPLAM		N	405	412	817
		%	49,6	50,4	100

Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Araştırmada kullanılan veriler, Kişisel Bilgi Formuyla ve ortaokul öğrencilerinin yazdıkları metinlerden elde edilmiştir.

a) *Kişisel Bilgi Formu:* Öğrencilerin cinsiyet, sınıf düzeyi, anne-babanın öğrenim durumu ve mesleği, ailenin ortalama aylık geliri, günlük tutma durumu, ders kitabı dışında son bir yılda okunan kitap sayısı, yazma etkinliği yapma durumu, Türkçe öğretmeninin yazılı anlatım etkinliği yaptırma sıklığı ve Türkçe dersi akademik başarısı gibi değişkenlerle ilgili bilgi edinmek amacıyla “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır.

b) *Kompozisyon:* Ortaokul öğrencilerinden, yirmi dakikalık sürede, kendilerine verilen konulardan herhangi biriyle ilgili bir metin oluşturmaları istenmiştir. Öğrencilerin yazma becerilerini rahatlıkla yansıtabilmeleri ve verilen konudan kaynaklanan bir tutukluk yaşamamaları, yazma güçlüğü çekmemeleri için onlara -açıklamalarıyla birlikte- yedi ayrı konu verilmiştir. Bu yedi konu dışında ayrıca bir anı, hikâye yazabilecekleri gibi istedikleri herhangi bir konuda da düşüncelerini yazarak ifade edebilecekleri belirtilmiştir.

Aşağıda, örnek olarak, verilen bir konu ve açıklaması yer almaktadır:

Sizden bir şey icat etmeniz istense ne için ve nasıl bir şey icat ederdingiz? (Bunu yazarken bir bilim adamı ya da mucit olduğunuzu hayal edebilir; günlük hayatta işlerinizi kolaylaştıracak ya da bütün insanları etkileyecek, çeşitli sorunları çözebilecek bir icattan bahsedebilir, bu icadın nasıl yapılacağını, nasıl kullanılacağını ve bu icadın faydalarını anlatabilirsiniz.)

Veriler analiz edilirken; öğrencilerin oluşturdukları yazıların “kelime olarak metin uzunlukları” hesaplanmış ve öğrencilerin oluşturdukları bu metinlerin uzunluklarında kişisel bilgi formunda yer alan değişkenlere göre farklılaşma olup olmadığına bakılmıştır.

2. BULGULAR

Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin oluşturdukları metinlerin uzunlukları gruplandırılarak, sınıflara göre Tablo 3’te gösterilmiştir:

Tablo 3: Ortaokul Öğrencilerinin Oluşturdukları Metinlerin Uzunlukları

Kelime Sayısı	5.Sınıf		6.Sınıf		7.Sınıf		8.Sınıf		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
241-250 kelime	0	0	0	0	1	0,5	0	0	1	0,1
231-240 kelime	0	0	0	0	0	0	1	0,5	1	0,1
221-230 kelime	0	0	0	0	0	0	2	1	2	0,2
211-220 kelime	0	0	0	0	2	1	0	0	2	0,2
201-210 kelime	1	0,5	1	0,5	0	0	0	0	2	0,2
191-200 kelime	0	0	1	0,5	4	1,9	2	1	7	0,9
181-190 kelime	0	0	1	0,5	2	1	4	1,9	7	0,9
171-180 kelime	0	0	1	0,5	2	1	1	0,5	4	0,5
161-170 kelime	1	0,5	1	0,5	9	4,4	4	1,9	15	1,8
151-160 kelime	1	0,5	2	1	7	3,4	3	1,4	13	1,6
141-150 kelime	0	0	5	2,5	2	1	11	5,3	18	2,2
131-140 kelime	0	0	5	2,5	9	4,4	12	5,7	26	3,2
121-130 kelime	3	1,5	6	3	12	5,8	6	2,9	27	3,3
111-120 kelime	7	3,5	6	3	11	5,3	11	5,3	35	4,3
101-110 kelime	2	1	10	5	11	5,3	9	4,3	32	3,9
91-100 kelime	4	2	6	3	10	4,9	13	6,2	33	4
81-90 kelime	8	4	14	7	21	10,2	17	8,1	60	7,3
71-80 kelime	20	9,9	20	10	12	5,8	18	8,6	70	8,6
61-70 kelime	21	10,4	22	11	17	8,3	14	6,7	74	9,1
51-60 kelime	29	14,4	24	12	18	8,7	23	11	94	11,5
41-50 kelime	34	16,8	20	10	19	9,2	17	8,1	90	11
31-40 kelime	27	13,4	18	9	23	11,2	26	12,4	94	11,5
21-30 kelime	34	16,8	27	13,5	11	5,3	9	4,3	81	9,9
11-20 kelime	9	4,5	8	4	3	1,5	6	2,9	26	3,2
10’dan az	1	0,5	2	1	0	0	0	0	3	0,4
TOPLAM	202	100	200	100	206	100	209	100	817	100
Ortalama metin uznl.	54,65		67,85		87,01		83,87			

Araştırmaya katılan ortaokul öğrencileri 8 ilâ 243 kelimededen oluşan metinler oluşturmuşlardır. Tablo 3 incelendiğinde, ortaokul öğrencilerinin sadece % 0,8'i 201 kelimededen fazla metin üretebilmiştir. Öğrencilerin % 5,7'si 151 ilâ 200 kelimededen ve % 16,9'u da 101 ilâ 150 kelimededen oluşan metinler üretmişlerdir. Ortaokul öğrencilerinin % 40,5'inin 51 ilâ 100 kelimededen ve % 32,4'ünün de 30 ilâ 50 kelimededen oluşan metinler ürettikleri belirlenmiştir. Ortaokul öğrencilerinin % 3,2'si 11 ilâ 20 kelime ve % 0,4'ü de 8 ilâ 10 kelimededen oluşan metinler üretmişlerdir. Sınıflara göre bakıldığında 5.sınıf öğrencilerinin % 47'si 21 ilâ 50 kelimededen ve % 34,7'si de 51 ilâ 80 kelimededen oluşan metinler üretmişlerdir. 6.sınıf öğrencilerinin % 32,5'i 21 ilâ 50 kelimededen ve % 33'ü de 51 ilâ 80 kelimededen oluşan metinler üretmişlerdir. 7.sınıf öğrencilerinin % 25,7'si 21 ilâ 50 kelimededen, % 37,9'u 51 ilâ 100 kelimededen ve % 21,8'i de 101 ilâ 150 kelimededen oluşan metinler üretmişlerdir. 8.sınıfların yaklaşık % 25'i 21 ilâ 50 kelimededen, % 40,6'sı 51 ilâ 100 kelimededen ve % 23,5'i de 101 ilâ 150 kelimededen oluşan metinler üretmişlerdir. Sınıflara göre ortalama metin uzunluğuna bakıldığında 5.sınıftan 7.sınıfa doğru düzenli bir artış olduğu görülmektedir.

Ortaokul öğrencilerinin metin üretimlerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek için bağımsız gruplar t-testi yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucunda ($F=18,226$, $p>,05$) grupların dağılım varyansları homojen olmadığı için parametrik olmayan ilişkisiz ölçümlerde kullanılan Mann Whitney U Testi yapılmıştır. Yapılan analizin sonuçları aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 4: Ortaokul Öğrencilerinin Metin Üretimlerinin Cinsiyete Göre Mann Whitney U-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Kız	419	462,34	193718,5	61033,5	,000
Erkek	398	352,85	140434,5		

$p<,05$

Tablodaki verilere göre kız öğrenciler, aynı sürede, *erkeklerle* göre daha uzun metinler oluşturmaktadır. Aradaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır.

Ortaokul öğrencilerinin metin üretimlerinin sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacıyla bağımsız örneklem için Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucunda ($F=20,019$, $p>,05$) grupların dağılım varyansları homojen olmadığı için parametrik olmayan ilişkisiz ölçümlerde kullanılan Kruskal Wallis Testi yapılmıştır. Yapılan analizin sonuçları Tablo 5'te sunulmuştur:

Tablo 5: Ortaokul Öğrencilerinin Metin Üretimlerinin Sınıf Düzeyine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Sınıf Düzeyi	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p
5	202	305,23	3	71,455	,000
6	200	383,02			
7	206	479,07			
8	209	465,09			

p<,05

Tabloda yer alan Kruskal Wallis testi sonuçlarına göre ortaokul öğrencilerinin metin üretimleri, sınıf düzeyine göre anlamlı bir şekilde değişmektedir ($X^2=71,455$, $p<,05$). Grupların “sıra ortalamaları” dikkate alındığında; en uzun metin oluşturanların 7. ve 8.sınıf öğrencileri olduğu ve sıra ortalamalarına göre 5.sınıftan 7.sınıfa doğru metin uzunluğunun arttığı görülmektedir. Farklılığın kaynağını belirleyebilmek için gruplar arasında yapılan Mann Whitney U Testi sonuçlarına bakıldığında anlamlı farkın 5 ile 6 ($U=16336,0$, $p<,05$), 5 ile 7 ($U=11994,5$, $p<,05$), 5 ile 8 ($U=12823,0$, $p<,05$), 6 ile 7 ($U=15747,0$, $p<,05$) ve 6 ile 8.sınıflar ($U=16693,5$, $p<,05$) arasında olduğu ve istatistiksel olarak da anlamlı bulunduğu tespit edilmiştir.

Ortaokul öğrencilerinin metin üretimlerinin babanın öğrenim düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacıyla bağımsız örneklem için Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucunda ($F=2,334$, $p>,05$) grupların dağılım varyansları homojen olmadığı için parametrik olmayan ilişkisiz ölçümlerde kullanılan Kruskal Wallis Testi yapılmıştır. Yapılan analizin sonuçları aşağıda sunulmuştur:

Tablo 6: Ortaokul Öğrencilerinin Metin Üretimlerinin Babanın Öğrenim Düzeyine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Babanın Öğrenim Düzeyi	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p
İlkokul	202	341,26	3	52,851	,000
Ortaokul	193	341,23			
Lise	201	428,75			
Üniversite	199	479,59			

p<,05

Tablo 6’da yer alan Kruskal Wallis testi sonuçlarına göre ortaokul öğrencilerinin metin üretimleri, babanın öğrenim düzeyine göre anlamlı bir şekilde değişmektedir ($X^2=52,851$, $p<,05$). Grupların “sıra ortalamaları” dikkate alındığında; en uzun metin oluşturanların, babası üniversite mezunu olan

öğrenciler olduğu ve sıra ortalamalarına göre babası üniversite mezunu olanların ilkokul, ortaokul veya lise mezunu olanlara, lise mezunu olanların da ilkokul veya ortaokul mezunu olanlara göre daha uzun metin oluşturdukları görülmektedir. Farklılığın kaynağını belirleyebilmek için gruplar arasında yapılan Mann Whitney U Testi sonuçlarına bakıldığında anlamlı farkın babası üniversite ile lise ($U=17242,5$, $p<,05$), üniversite ile ortaokul ($U=12594,5$, $p<,05$), üniversite ile ilkokul ($U=13229,5$, $p<,05$); lise ile ortaokul ($U=15042,0$, $p<,05$), lise ile ilkokul ($U=15717,5$, $p<,05$) mezunu olanlar arasında olduğu ve istatistiksel olarak da anlamlı bulunduğu tespit edilmiştir.

Ortaokul öğrencilerinin metin üretimlerinin annenin öğrenim düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacıyla bağımsız örneklem için Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. ANOVA sonuçlarına göre ortaokul öğrencilerinin metin üretimlerinin annenin öğrenim düzeyine göre anlamlı bir şekilde değişmediği belirlenmiştir.

Ortaokul öğrencilerinin metin üretimlerinin babanın mesleğine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacıyla bağımsız örneklem için Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucunda ($F=5,744$, $p>,05$) grupların dağılım varyansları homojen olmadığı için parametrik olmayan ilişkisiz ölçümlerde kullanılan Kruskal Wallis Testi yapılmıştır. Yapılan analizin sonuçları Tablo 7’de görülmektedir:

Tablo 7: Ortaokul Öğrencilerinin Metin Üretimlerinin Babanın Mesleğine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Babanın Mesleği	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p
İşçi	147	284,84	3	93,475	,000
Memur	239	488,18			
Serbest	198	417,36			
Esnaf	199	330,40			

$p<,05$

Tabloda yer alan Kruskal Wallis testi sonuçlarına göre ortaokul öğrencilerinin metin üretimleri, babanın mesleğine göre anlamlı bir şekilde değişmektedir ($X^2=93,475$, $p<,05$). Grupların “sıra ortalamaları” dikkate alındığında; en uzun metin oluşturanların babası memur olan ve en kısa metin oluşturanların ise babası işçi olan öğrenciler olduğu belirlenmiştir. Farklılığın kaynağını belirleyebilmek için gruplar arasında yapılan Mann Whitney U Testi sonuçlarına bakıldığında anlamlı farkın babası memur ile işçi ($U=8958,5$, $p<,05$), babası memur ile serbest meslek sahibi ($U=18919,5$, $p<,05$), babası memur ile esnaf ($U=14142,5$, $p<,05$); serbest meslek sahibi ile işçi ($U=9419,0$, $p<,05$), serbest meslek sahibi ile esnaf ($U=15071,5$, $p<,05$); esnaf ile işçi

($U=12616,5$, $p<,05$) olanlar arasında olduğu ve istatistiksel olarak da anlamlı bulunduğu tespit edilmiştir.

Ortaokul öğrencilerinin metin üretimlerinin annenin mesleğine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacıyla bağımsız örneklem için Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Arasında anlamlı farklılık olan gruplar arasında karşılaştırma yapılabilecek sayı (serbest meslek sahibi anne sayısı 45, esnaf anne sayısı 25, işçi anne sayısı 11) elde edilemediği için bu analiz yapılmamıştır.

Ortaokul öğrencilerinin metin üretimlerinin ailenin gelir durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacıyla bağımsız örneklem için Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucunda ($F=2,707$, $p>,05$) grupların dağılım varyansları homojen olmadığı için parametrik olmayan ilişkisiz ölçümlerde kullanılan Kruskal Wallis Testi yapılmıştır. Yapılan analizin sonuçları Tablo 8’de sunulmuştur:

Tablo 8: Ortaokul Öğrencilerinin Metin Üretimlerinin Ailenin Gelirine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Gelir	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p
500'den az	50	307,59	9	66,499	,000
501-1000	123	334,74			
1001-1500	143	332,27			
1501-2000	124	364,56			
2001-2500	94	397,11			
2501-3000	90	448,41			
3001-3500	52	458,48			
3501-4000	48	515,19			
4001-4500	29	546,00			
4501-5000	41	439,76			

$p<,05$

Tabloda yer alan Kruskal Wallis testi sonuçlarına göre ortaokul öğrencilerinin metin üretimleri, ailenin gelirine göre anlamlı bir şekilde değişmektedir ($X^2=66,499$, $p<,05$). Grupların “sıra ortalamaları” dikkate alındığında; en uzun metin oluşturanların aylık ortalama 3501-4000 ve 4001-4500 TL geliri olan ailelerden ve en kısa metin oluşturanların ise aylık ortalama geliri 500 TL’den düşük olan ailelerden gelen öğrenciler olduğu belirlenmiştir. Farklılığın kaynağını belirleyebilmek için gruplar arasında yapılan Mann Whitney U Testi sonuçlarına bakıldığında anlamlı farkın aylık ortalama geliri 500 TL’den düşük olanlar ile 4001-4500 ($U=281,0$, $p<,05$), 3501-4000 ($U=582,0$, $p<,05$), 3001-3500 ($U=823,0$, $p<,05$), 2501-3000 ($U=1439,0$, $p<,05$),

2001-2500 (U=1827,0, p<,05); aylık ortalama geliri 501-1000 TL arası olanlar ile 4001-4500 (U=806,0, p<,05), 3501-4000 (U=1582,5, p<,05), 3001-3500 (U=2193,5, p<,05), 2501-3000 (U=3867,0, p<,05), 2001-2500 (U=4868,0, p<,05); aylık ortalama geliri 1001-1500 TL arası olanlar ile 4001-4500 (U=921,0, p<,05), 3501-4000 (U=1811,0, p<,05), 3001-3500 (U=2504,5, p<,05), 2501-3000 (U=4529,5, p<,05), 2001-2500 (U=5583,5, p<,05); aylık ortalama geliri 1501-2000 TL arası olanlar ile 4001-4500 (U=962,5, p<,05), 3501-4000 (U=1808,0, p<,05), 3001-3500 (U=2425,0, p<,05), 2501-3000 (U=4418,0, p<,05); aylık ortalama geliri 2001-2500 TL arası olanlar ile 4001-4500 (U=861,0, p<,05), 3501-4000 (U=1568,0, p<,05) olanlar arasında olduğu ve istatistiksel olarak da anlamlı bulunduğu tespit edilmiştir. Genel olarak ifade etmek gerekirse ailesinin aylık ortalama geliri 1500 TL'den düşük olan öğrencilerin metin üretimleri, ailesinin aylık ortalama geliri 2501-4500 arası olan öğrencilere göre anlamlı bir şekilde daha düşüktür. 2501 TL ile 4500 TL arasında geliri olanlarda da gelir durumuna göre metin üretimi artmaktadır.

Ortaokul öğrencilerinin metin üretimlerinin günlük tutma durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek için bağımsız gruplar t-testi (Levene testi sonucu (F=,001, p<,05) grup homojen bulunmuştur) yapılmıştır. Metin üretiminde, günlük tutmanın anlamlı bir farklılık oluşturmadığı belirlenmiştir ($t_{(813)}=,383$, p>,05).

Ortaokul öğrencilerinin metin üretimlerinin Türkçe dersi akademik başarısına (karne notu) göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacıyla bağımsız örneklem için Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Türkçe dersi karne notu 1 veya 2 olan öğrenci sayısı az olduğu (notu 1 olan 3 kişi ve 2 olan 17 kişi) için analiz; karne notu 3, 4 ve 5 olan 797 öğrencinin verileriyle yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucunda (F=7,225, p>,05) grupların dağılım varyansları homojen olmadığı için parametrik olmayan ilişkisiz ölçümlerde kullanılan Kruskal Wallis Testi yapılmıştır. Yapılan analizin sonuçları Tablo 9'da sunulmuştur:

Tablo 9: Ortaokul Öğrencilerinin Metin Üretimlerinin Türkçe Dersi Akademik Başarısına (Karne Notuna) Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Karne Notu	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p
3	111	264,84	2	61,462	,000
4	253	372,38			
5	433	448,94			

p<,05

Tabloda yer alan Kruskal Wallis testi sonuçlarına göre ortaokul öğrencilerinin metin üretimleri, Türkçe dersi akademik başarısına göre anlamlı

bir şekilde değişmektedir ($X^2=61,462$, $p<,05$). Grupların “sıra ortalamaları” dikkate alındığında; metin uzunluğunun Türkçe dersi karne notuna göre arttığı, Türkçe dersinde daha başarılı olan öğrencilerin daha uzun metin oluşturdukları tespit edilmiştir. Farklılığın kaynağını belirleyebilmek için gruplar arasında yapılan Mann Whitney U Testi sonuçlarına bakıldığında anlamlı farkın Türkçe dersi karne notu 5 olanlar ile 4 ($U=44055,5$, $p<,05$) olanlar, yine karne notu 5 olanlar ile 3 ($U=13124,5$, $p<,05$) olanlar; karne notu 4 olanlar ile 3 ($U=10057,0$, $p<,05$) olanlar arasında olduğu ve istatistiksel olarak da anlamlı bulunduğu tespit edilmiştir.

Ortaokul öğrencilerinin metin üretimlerinin ders kitabı dışında bir yıl içerisinde okunan kitap sayısına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacıyla bağımsız örneklem için Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Levene Testi sonucuna göre ($F=,161$, $p>,05$) puanların dağılım varyansları homojendir. ANOVA sonuçlarına göre ortaokul öğrencilerinin metin üretimlerinin ders kitabı dışında bir yıl içerisinde okunan kitap sayısına göre anlamlı bir şekilde değişmediği belirlenmiştir ($F=,243$, $p>,05$).

Ortaokul öğrencilerinin metin üretimlerinin herhangi bir yazma etkinliğinde bulunma durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek için bağımsız gruplar t-testi (Levene testi sonucu ($F=1,635$, $p<,05$) grup homojen bulunmuştur.) yapılmıştır. Metin üretiminde, herhangi bir yazma etkinliğinde bulunmanın anlamlı bir farklılık oluşturmadığı belirlenmiştir ($t_{(814)}=-,728$, $p>,05$).

Ortaokul öğrencilerinin metin üretimlerinin Türkçe öğretmenin yazılı anlatım etkinliği yaptırma sıklığına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacıyla bağımsız örneklem için Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Levene Testi sonucuna göre ($F=1,492$, $p>,05$) puanların dağılım varyansları homojendir. ANOVA sonuçlarına göre ortaokul öğrencilerinin metin üretimlerinin Türkçe öğretmenin yazılı anlatım etkinliği yaptırma sıklığına göre anlamlı bir şekilde değişmediği belirlenmiştir ($F=1,588$, $p>,05$).

3. TARTIŞMA VE SONUÇ

Toplam 817 ortaokul öğrencisi üzerinde yapılan ve ortaokul öğrencilerinin 20 dakikalık süredeki metin üretimlerinin çeşitli değişkenler çerçevesinde incelenmesinin amaçlandığı bu çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Ortaokul öğrencilerinin önemli bir kısmının (% 40,5) 51 ilâ 100 kelimedenden, yaklaşık üçte birinin (% 32,4) de 30 ilâ 50 kelimedenden oluşan metinler

ürettikleri belirlenmiştir.

Kız öğrenciler, erkeklere göre daha uzun metinler oluşturmaktadır. Bu sonucu destekleyici şekilde Temur'un (2006: 126) çalışmasında elde edilen bulgulara göre kızların yazılı anlatımlarında kullandıkları toplam ve farklı kelime sayıları erkeklere göre daha fazladır. Zorbaz'ın (2010) çalışmasında da kızların erkeklere göre yazma kaygısı düzeyi daha düşük ve yazılı anlatım başarıları daha yüksektir.

Ortaokul öğrencilerinin metin üretimleri, sınıf düzeyine göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Metin üretiminin 5. sınıftan 7. sınıfa doğru düzenli bir biçimde arttığı ve sınıflar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir. Bu sonucu destekler nitelikte Coşkun'un (2005) çalışmasında, 5.sınıf öğrencilerinin ortalama 168.2 ve 8.sınıfların da 180.1 kelimedenden oluşan öyküler oluşturduğu tespit edilmiştir. Koçak (2005) şehirde öğrenim gören 5.sınıf öğrencilerinin ortalama 101.45, 8.sınıfların 112.25; köyde öğrenim gören 5.sınıf öğrencilerinin 46.1, 8.sınıfların ise ortalama 82 kelimelik metinler oluşturduklarını belirlemiştir. İnce (2006, s.172), 3.sınıftan 8.sınıfa kadar olan öğrencilerin yazılı anlatımlarını incelediği çalışmasında, sınıf seviyesi arttıkça öğrencilerin daha fazla kelime kullanarak kompozisyon yazdıklarını ifade etmiştir. Calp (2014) yaptığı çalışmada 8.sınıf öğrencilerinin 37 ilâ 208 kelime arasında ve 11.sınıfların 39 ilâ 316 kelime arasında metin ürettiklerini; 8.sınıfların ortalama 100, 11.sınıfların da ortalama 132 kelimelik metinler oluşturduklarını tespit etmiştir. Bu bulgulara dayanarak *sınıf düzeyi yükseldikçe öğrencilerin daha uzun metinler oluşturdukları, öğrencilerin dil gelişim düzeyleri yükseldikçe aynı sürede daha uzun metinler ürettikleri* söylenebilir.

Öğrencilerin belli bir sürede ürettikleri metinlerin uzunluğu, akıcı yazma düzeyleri hakkında fikir verebilir. Bu çalışma çerçevesinde 20 dakikalık sürede; 5.sınıf öğrencilerinin 21-80 kelimelik ve 6, 7. ve 8.sınıf öğrencilerinin de 51-100 kelimelik metinler üretebilmesinin gerektiği; 5.sınıfta 20 kelimedenden ve 6, 7. ve 8.sınıfta ise 50 kelimedenden az metin üreten öğrencilerin akıcı yazma konusunda, duygu ve düşüncelerini yazarak ifade etmede sıkıntıları olduğu ya da yazma güçlüğü çektikleri çıkarımı yapılabilir. Birim zamanda daha uzun metin üretimi, aynı zamanda metnin derin yapısıyla ilgili olan tutarlılığı da olumlu yönde etkilemektedir. Coşkun (2005, s.235), daha uzun metinler yazan öğrencilerin daha tutarlı metinler oluşturduklarını tespit etmiştir.

Öğrencilerin sosyoekonomik durumlarının, metin üretimlerini etkilediği tespit edilmiştir. Babanın eğitim düzeyi, mesleği ve ailenin ortalama aylık geliri öğrencilerin metin üretimlerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar oluşturmaktadır. Babası üniversite mezunu olanların ilkokul, ortaokul veya lise

mezunu olanlara, lise mezunu olanların da ilkokul veya ortaokul mezunu olanlara göre daha uzun metin oluşturdıkları belirlenmiştir. Babası memur olanların işçi, serbest meslek sahibi veya esnaf olanlara; serbest meslek sahibi olanların işçi veya esnaf olanlara, esnaf olanların da babası işçi olanlara göre daha uzun metinler oluşturdıkları tespit edilmiştir. Ayrıca ailesinin aylık ortalama geliri 1500 TL'den düşük olan öğrencilerin metin üretimlerinin, ailesinin ortalama aylık geliri 2501-4500 arası olan öğrencilere göre anlamlı bir şekilde daha düşük olduğu ve 2501 TL ile 4500 TL arasında geliri olanlarda da gelir durumuna göre metin üretiminin arttığı belirlenmiştir. Bu sonuç, yapılan başka çalışma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Deniz (2000), çalışmasında; kentte yaşayan öğrencilerin, yazılı anlatım bakımından köyde yaşayanlara göre daha başarılı olduklarını belirlemiştir. Coşkun (2005), üst sosyoekonomik düzeydeki öğrencilerin; metin uzunluğu, bağdaşıklık, tutarlılık, hikâye elementleri değişkenleri açısından orta ve alt düzeydekilere göre daha başarılı olduklarını tespit etmiştir. Temur (2006), 4. ve 5.sınıf öğrencilerinin yazı dilindeki kelime hazinesiyle ilgili çalışmasında, gelir düzeyi yüksek olan ailelerin çocuklarının toplam ve farklı kelime sayılarının, orta ve alt ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarına göre daha yüksek olduğunu belirlemiştir. Yılmaz (2009) 6,7,8.sınıftaki 100 öğrencinin çalışma kitaplarını incelemiş ve çalışmasında sosyoekonomik düzeyi iyi olan öğrencilerin yazılı anlatım becerilerinin daha gelişmiş olduğunu tespit etmiştir. Zorbaz'ın (2010) çalışmasında da ortaokul öğrencilerinin yazılı anlatım başarılarının ailenin aylık ortalama gelir durumuna göre değiştiği ve yazılı anlatımda en başarısız öğrencilerin, ailesinin ortalama aylık geliri 500 TL'den az olan öğrenciler olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, ailenin sunduğu imkânların yazma başarısı, kelime hazinesi, bağdaşıklık, tutarlılık, metin elementleri ve kalitesi gibi birçok yönden öğrencilerin yazılı anlatımlarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Ortaokul öğrencilerinin metin üretimlerinin Türkçe dersi akademik başarısına (karne notuna) göre arttığı, Türkçe dersinde daha başarılı olan öğrencilerin daha uzun metinler oluşturdıkları tespit edilmiştir.

Bu çalışmada; ders kitabı dışında okunan kitap sayısı, günlük tutma ve yazma etkinliğinde bulunma durumu, Türkçe öğretmenin yazılı anlatım etkinliği yaptırma sıklığı gibi değişkenler ortaokul öğrencilerinin metin üretimlerinde farklılık meydana getirmemiştir.

Elde edilen bu sonuçlar çerçevesinde şu öneriler getirilebilir: Öğrencilerin hangi sınıf düzeyinde ne uzunlukta metinler ürettikleri farklı bölgelerde yapılacak çalışmalarla belirlenmelidir. Her sınıf düzeyinde, üretilen

metinlerin uzunluğunun tespitinden sonra akıcı yazan bireylerin birim zamanda ne kadar uzunlukta metin üretmesi gerektiği tespit edilebilir. Yeterince çalışma yapılmadığı için bugün ülkemizde sınıf düzeylerine göre akıcı yazmanın bir ölçütü yoktur.

KAYNAKLAR

- Akyol, H. (2006). *Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Akyol, H. ve Duran, E. (2010). Ana Sınıfında Yazıya Hazırlık Eğitimi Almanın İlköğretim Birinci Sınıf Yazı Öğretimine Etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6, 91-98.
- Calp, M. (2014). 8. Sınıf ve 11. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Performansları İle Kompozisyonlarında Kullandıkları Kelimeler Arasındaki İlişki. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9, 317-326.
- Coşkun, E. (2005). *İlköğretim Öğrencilerinin Öyküleyici Anlatımlarında Bağdaşıklık, Tutarlılık Ve Metin Elementleri*. Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Deniz, K. (2000). *Yazılı Anlatım Becerileri Bakımından Köy Ve Kent Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Durumu*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Espin, C. A., Weissenburger, J. W. & Benson, B. J. (2004). Assessing The Writing Performance Of Students In Special Education. *Exceptionality*, 12 (1), 55-66.
- Gersten, R. & Baker, S. (2001). Teaching Expressive Writing to Students with Learning Disabilities: A Meta-Analysis. *The Elementary School Journal*, 101 (3), 251-272.
- Göğüş, B. (1978). *Orta Dereceli Okullarımızda Türkçe ve Yazın Eğitimi*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Güneş, F. (2000). *Okuma-Yazma Öğretimi ve Beyin Teknolojisi*. Ankara: Ocak Yayınları.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe Öğretimi ve Zihinsel Yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- İnce, V. M. (2006). *İlköğretim 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerilerinin Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Keçik, İ. ve Subaşı Uzun, L. (2004). *Türkçe Sözlü ve Yazılı Anlatım*. (Ed. C. İLERİ) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

- Koçak, A. (2005). *İlköğretim Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerileri Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özbay, M. (2002). Yazılı Anlatım Becerisinin Geliştirilmesi. *Sadık Tural Armağanı*. Ankara: Can Reklamevi Basın Yayın.
- Temur, T. (2006). *İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Yazı Dilindeki Kelime Hazinelerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Temur, T. (2011). İlköğretim 1. Sınıf Öğrencilerinin Kalem Tutma Şekilleri İle Kavrama Ve Sıkıştırma Kuvvetlerinin Betimlenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(4), 2189-2205.
- Temur, T., Aksoy, C. C., ve Tabak, H. (2011). Kalem Kavrama Noktası, Oturuş Şekli Ve Kâğıt Pozisyonu Değişkenleri Açısından İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Yazma Hızları Ve Hatalarının Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim*, 191, 24-37.
- Temur, T., Aksoy, C. C., ve Tabak, H. (2012). İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Kalem Tutma Biçimleri Ve Kavrama-Sıkıştırma Kuvvetlerinin Yazma Hızı Ve Hatalarına Etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 37(165), 307-319.
- Vygostky, L. S. (1998). *Düşünce Ve Dil*. İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları.
- Yıldırım, K. ve Ateş, S. (2010). Sınıf Öğretmenlerinin Bitişik Eğik Yazı Öğretim Uygulamalarına İlişkin Görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5, 57-71.
- Yılmaz, O. (2009). *6, 7, 8. Sınıftaki 100 Öğrenciye Ait Öğrenci Çalışma Kitabından Hareketle Öğrencilerin Yazılı Anlatım Becerilerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Zorbaz, K. Z. (2010). *İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Yazma Kaygı ve Tutukluğunun Yazılı Anlatım Becerileriyle İlişkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.